

SUOMALAINEN HUOLTOVARMUUSJÄRJESTELMÄ - HAASTEET JA VAHVUUDET

Johtaja Sauli Savisalo

MTS:n huoltovarmuusseminaari

23.5.2019

HUOLTOVARMUUSKESKUS
FÖRSÖRJNINGSBEREDSKAPSCENTRALEN
NATIONAL EMERGENCY SUPPLY AGENCY

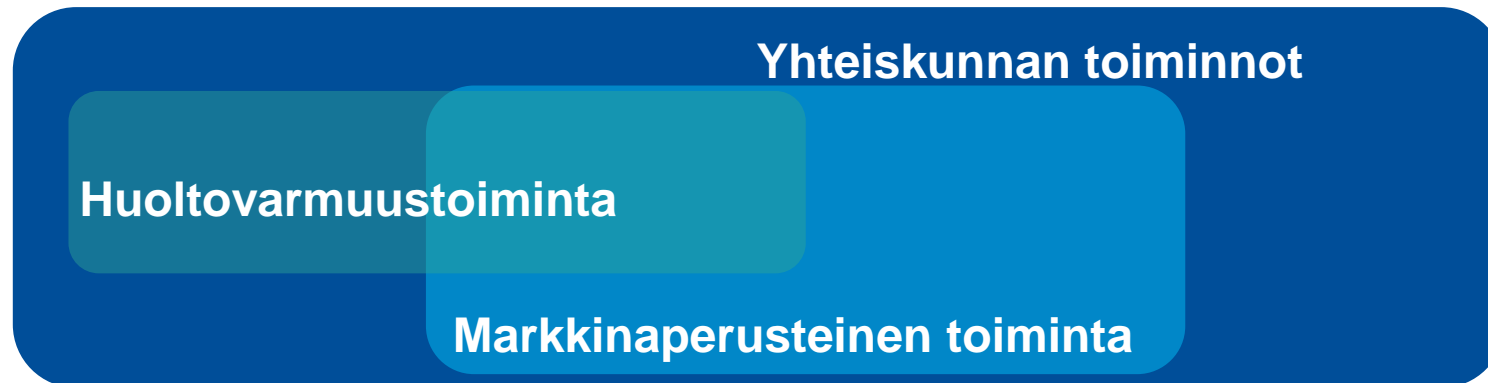

HUOLTOVARMUUDEN PERUSTAVOITE

Yhteiskunnan toiminnan turvaaminen **vakavissa häiriöissä** ja **poikkeusoloissa**.

- Väestö
- Elinkeinoelämä
- Maanpuolustus

Elinkeinoelämä keskeisessä roolissa, EU sisämarkkinat toimivat, lisäturva **huoltovarmuusjärjestelyillä**.

HUOLTOVARMUUS PERUSTUU LAINSÄÄDÄNTÖÖN

Jokainen viranomainen on velvoitettu huolehtimaan toiminnassaan varautumisesta, sekä sen kehittämisestä ja valvonnasta.

(Valmiuslaki 1552/2011 §12 ja §13)

Huoltovarmuuskeskus toteuttaa erityistoimenpiteitä.

(L. huoltovarmuuden turvaamisesta 1390/1992)

Kriittisiltä yrityksiltä odotetaan sitoutumista ja hyvin hoidettua jatkuvuuden hallintaa.

MIHIN VARAUDUTAAN?

Keskeisiä uhkia ovat

- tieto- ja viestintäjärjestelmien, maksuliikenteen sekä verkkojen häiriintyminen - **kyberuhat**
- **energian** saannin keskeytyminen
- **väestön terveyden** ja toimintakyvyn vakava häiriintyminen
- luonnon- ja ympäristö**onnettomuudet**

Suomeen kohdistettavan **sotilaallisen voimankäytön** todennäköisyys on vähäinen, mutta sitä ei voida sulkea pois.

Vakavin ulkoinen uhka:

kriisitilanne, jossa kyky tuottaa tai hankkia ulkomailta kriittisiä tuotteita ja palveluja on **väliaikaisesti** vaikeutunut.

HUOLTOVARMUUSORGANISAATIO

Julkisen ja yksityisen sektorin yhteistoiminta- ja asiantuntijaverkosto (n. 1.000 osallistujaa)

Huoltovarmuusneuvosto

Huoltovarmuuskeskus
Hallitus

Elintarvike-huolto

Energia-
huolto

Logistiikka

Terveys-
huolto

Finanssiala

Teollisuus

Muut poolit

Alkutuotanto

Elintarvike-
teollisuus

Kauppa ja
jakelu

KOVA-
toimikunta

Voimatalous

- Aluetoimik. (5)
- Kaukolämpö-
jaosto
- Kotimaisten
polttoaineiden
jaosto

Öljy

- Maakaasujaosto

Ilmakuljetus

Maakuljetus

Vesikuljetus

- Satamajaosto

Terveys-
huolto

Vesihuolto

Jätealan
huoltovarmuus-
toimikunta

Rahoitus-
huolto

Vakuutus

Kemia

- TEVA toimikunta

Metsä

MIL

Muovi ja kumi

Rakennus

- Aluetoimik. (6)

Teknologia

DIGI

Media

Alueellisen varautumisen yhteistoiminta: ELVAR (5), RAK, VTP, AVI, ELY, kunnat, 3-sektori ...

HUOLTOVARMUUSKRIITTISET YRITYKSET

VARAUTUMINEN HÄIRIÖTILANTEISIIN JA POIKKEUSOLOIHIN

Laki huoltovarmuuden turvaamisesta
1390/1992

VNp huoltovarmuuden tavoitteista
2018

Materiaalinen varautuminen

Varmuusvarastot

Tuotantovaraukset
Resurssivaraukset

Investoinnit

Tekniset järjestelmät

Yhteiskunnan resilienssi Jatkuvuudenhallinta

**Yritysten ja
toimintaverkoston
häiriönsietokyky**

Yhteistoiminta
elinkeinoelämän ja
viranomaisten välillä

Yhteistoiminta järjestöjen kanssa

HVO - Extranet-portaali

HUOLTOVARMUUDEN KEHITTÄMISEN KEINOT

- Talous- ja elinkeinopoliittiset toimenpiteet
- Lainsäädäntö, regulaatio ja viranomaismääräykset, standardit
  - Viranomaiset ovat velvoitetut huolehtimaan toiminnassaan varautumisesta, sekä sen kehittämisestä ja valvonnasta.
(Valmiuslaki 1552/2011 §12 ja §13)
- Omistajuus (valtion strateginen omistus)
  - Laki ulkomaalaisten yritysostojen seurannasta 1.6.2012
- Suunnittelu, tutkimus, ohjeistus sekä harjoitukset
- **Yhteistyö ja sopimusperusteinen varautuminen**
- Varsinaiset huoltovarmuusjärjestelyt ja niiden rahoitus
- Kansainvälinen huoltovarmuusyhteistyö

HUOLTOVARMUUDEN SKENAARIOT 2018-2030

1. Globaali
keskinäisriippuvuus

Epävarmuustekijät,
epäjatkuvuudet

Vaikutukset toimialoille
Varautumissuunnitelmat

2. Aseellinen valtapoliitiikka

Epävarmuustekijät,
epäjatkuvuudet

Vaikutukset toimialoille
Varautumissuunnitelmat

3. Blokkiutuminen ja
hybridivaikuttaminen

Epävarmuustekijät,
epäjatkuvuudet

Vaikutukset toimialoille
Varautumissuunnitelmat

4. Teknologinen maailmanjärjestys

Epävarmuustekijät,
epäjatkuvuudet

Vaikutukset toimialoille
Varautumissuunnitelmat

5. Idän
dominanssi

Epävarmuustekijät,
epäjatkuvuudet

Vaikutukset toimialoille
Varautumissuunnitelmat

HUOLTOVARMUUS ELÄÄ AJASSA

Uusi HUOVA päätös, VNp 1048/2018 (5.12.2018)

VÄLIARVIO 2016

Epävarmuuden ja konfliktien maailma 2013

Globalisaatio ja verkostotalous 2008

Tuonti väliaikaisesti häiriintynyt, normaaliolojen vakavat häiriöt
Lähtökohtana kv. markkinat ja kansalliset toimenpiteet
Infrastruktuurin turvaaminen korostuu, kv. yhteistyö aktiivisempaa

Terrorismi 2002

12 kk kestävä kriisi sisältäen puolustustilan ja terrorismiuhan
Tuontimahdollisuudet väliaikaisesti vaikeutuneet
Painopisteenä yhteiskunnan toimivuus, erit. tieto- ja viestintäteknikka

EU-olosuhteet 1995

12 kk kestävä kriisi, johon voi sisältyä puolustustila
Kansallisia toimia täydentävät EU, IEA ja bilateraalijärjestelyt
Perushuollon priorisointi

Kylmän sodan uhkakuvat 1988

Ulkomaankaupan sulkutila 1 vuosi
Laaja perushuollon käsite

TAVOITTEET KRIITTISILLE TOIMINNOILLE

Kriittisen infrastruktuurin turvaaminen

- Energian tuotanto-, siirto- ja jakelujärjestelmät
- Tieto- ja viestintäjärjestelmät, -verkot ja -palvelut
- Finanssialan palvelut
- Liikenne ja logistiikka
- Vesihuolto
- Infrastruktuurin rakentaminen ja kunnossapito
- Jätehuolto

Kriittisen tuotannon ja palveluiden turvaaminen

- Elintarvikehuolto
- Terveystuotannon ja peruspalvelut
- Teollisuus
- Sotilaallista maanpuolustusta tukeva tuotanto ja palvelut

Organisaatioiden ja verkostojen toiminnan jatkuvuuden varmistaminen

Alueellinen ja paikallinen varautuminen

Yhteistyö kansainvälisten toimijoiden kanssa

VALTIONEUVOSTON PÄÄTÖS HUOLTOVARMUUDEN TAVOITTEISTA

PÄÄTÖKSEN 1048/5.12.2018 PAINOPISTEITÄ

HUOLTOVARMUUDEN RAHOITUSLÄHTEET

- Huoltovarmuusmaksut

▪ Sähkö	0,00013 €/kWh
▪ Kivihiili (lämmön osalta)	1,18 € /t
▪ Maakaasu (lämmön osalta)	0,084 € /MWh
▪ Bensiini	0,0068 € /l
▪ Diesel- ja kevyt polttoöljy	0,0035 € /l
▪ Raskas polttoöljy	0,0028 € /kg

- Lainanotto (enintään 200 milj. euroa)

- Tulorahoitus

- Omistukset

Huoltovarmuusmaksun tuotto 2017
(2016)

43,0 milj. €
(43,8 milj. €)

Huoltovarmuuskeskuksen tase 2017
(2016)

2,0 mrd. €
(1,9 mrd. €)

Liikevaihto 2017 (2016)

69 milj. €
(67 milj. €)

STRATEGINEN OMISTUS

UUTISET » TALOUS

Neste Oil luopuu laivoistaan

Huoltovarmuuskeskus ja Ilmarinen ostavat kahdeksan laivaa omille yhtiöilleen

20.9.2013 2:00 0 Suosittele 0

Heikki Arola
HELSINGIN SANOMAT

Sopimuksessa aiotaan taata, että laivat pysyvät Suomen lipun alla ja miehistö pysyy suomalaisena.

Suomen Huoltovarmuusdata Oy

HUOLTOVARMUUSKESKUS
FÖRSÖRJNINGSBEREDSKAPSCENTRALEN
NATIONAL EMERGENCY SUPPLY AGENCY

TOTEUTUNEITA HUOLTOVARMUUSUHKIA JA HÄIRIÖTILANTEITA (1/2)

- **Puolustusteollisuuden** toimintaedellytysten turvaaminen
- **Siemenhuollon** turvaaminen (1999, 2005, 2013, 2018), **sokerintuotannon** turvaaminen
- Katrina-myrsky USA:ssa (IEA 2005), **lämmitysöljyn ja dieselin niukkuus** (2010-2011), **turvepula**
- **Pandemiauhkiin** varautuminen
- **Tuontimateriaalien** saantihäiriöt

TOTEUTUNEITA HUOLTOVARMUUSUHKIA JA HÄIRIÖTILANTEITA (2/2)

- **Hätäaputoimitukset** katastrofialueille
- **Tietoverkkohyökkäysten** havainnointi ja hallinta, CERT (2007-)
- Viranomaisverkon (VIRVE) ja viranomaisten hätätiedotejärjestelmän **toiminnan turvaaminen**
- Ulkomaalaisomistus
- Eräät infrastruktuuri-investoinnit

SUOMI INTEGROITUNUT EUROOPPAAN

- EU sisämarkkinat, globaali ulottuvuus
- Pohjoismainen yhteistyö
  - Ruotsi, Norja
- Pohjoismaiset sähköverkot, Nordpool
- EU ja NATO vahvoja järjestöjä
  - huoltovarmuus
- Venäjän rooli
  - Itämeren merikuljetukset
  - energian ja materiaalien tuonti

HUOLTOVARMUUS JA KANSAINVÄLINEN YHTEISTYÖ

- Yhteistyötä: Ruotsi, Norja
- Tietojenvaihtoa: Viro, Sveitsi
- NATO: CEPC siviilivalmiusyhteistyö
  - ”baseline requirements”, Itämeri, tiedonvaihto
- Edustus Suomen NAE:ssa ja asiantuntija NATO:n sihteeristössä
- USA: siviilialan huoltovarmuusyhteistyö alustavassa keskustelussa
- Selvityksessä huoltovarmuusasiantuntijan lähettäminen Pysyvään Edustustoon (Bryssel)

HVK:N TOIMINNAN PAINOPISTEITÄ 2018-2022

- **Energia 2030**
- **Sähkön** kotimaisen tuotannon edistäminen
- **Kyberturvallisuus 2020/2025** – ohjelmat
- Kansainvälisen **tietoliikenteen** ja **finanssi-infrastruktuurin** varmistaminen.
- **Logistiikka 2030**
  - merellisen materiaalivirtojen ja logistiikkakeskusten toiminnan turvaaminen

HVK:N TOIMINNAN PAINOPISTEITÄ 2018-2022 (2)

- **Kansainvälisen** yhteistoiminta: Pohjoismaat, EU, NATO
- **Polttoainejakelun** varautumistoimenpiteet, varavoima
- **Elintarvikehuollon** varautumistoimenpiteet, varavoima
- Kotimaisen **puolustusteollisuuden** tuotantokyvyn varmistaminen
- **Alueellisen** varautumisen uudistaminen, (SOTE-maakuntaudistus?)
- **Varastotasojen** sopeuttaminen ja varastoinfrastruktuurin kehittäminen

LOPUKSI

- Huoltovarmuustyöllä tähdätään yhteiskunnan **kriisinsietokyvyn** ylläpitämiseen ja parantamiseen.
- Suomalainen huoltovarmuustyö on kansainvälisesti arvioiden hyvin **resursoitu**.
- Huoltovarmuusorganisaation peruskivi on yksityisen ja julkisen sektorin tiivis **yhteistyö**.
- Yhteiskunnan vakaus saattaa joutua nopeasti ja vakavasti uhatuksi ulkoisten toimintaympäristön **muutosten** vuoksi.
- Huoltovarmuuden paras tae on **kilpailukykyinen** kansantalous.

KIITOS!

Yhteystiedot

Huoltovarmuuskeskus
Aleksanterinkatu 48A, 7 krs.
FI-00100 HELSINKI

puh. 02950 51000

fax 09 260 9584

www.huoltovarmuus.fi

www.nesa.fi

www.varmuudenvuoksi.fi

**VARMUUDEN
VUOKSI**

HUOLTOVARMUUSKESKUS
FÖRSÖRJNINGSBEREDSKAPSCENTRALEN
NATIONAL EMERGENCY SUPPLY AGENCY

